

Rewolwery w Policji

asp. szt. Jarosław Czerczak
asp. szt. Piotr Galus
asp. Rafał Babiński
asp. Jakub Łyszczyna
Zakład Wyszkożenia Specjalnego

Rewolwery w Policji

Katowice 2022

Nadzór merytoryczny:
mł. insp. Tomasz Stechnij

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2022. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach. Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wstęp	4
1. Historia, klasyfikacja i budowa rewolwerów	6
1.1. Historia powstania rewolwerów	6
1.2. Klasyfikacja	7
1.3. Budowa rewolwerów	7
2. Rewolwer Wifama GWARD kal. 38	9
2.1. Historia powstania rewolweru Wifama GWARD kal. 38	9
2.2. Budowa	10
2.3. Zasada działania	11
2.4. Zabezpieczenia	12
3. Inne rewolwery dostępne w polskiej Policji	13
3.1. Rewolwer Smith & Wesson mod. 10 i 60	13
3.2. Rewolwer Taurus kal. 38	15
3.3. Rewolwer Astra kal. 38	17
4. Amunicja do rewolwerów	19
4.1. Naboje do rewolwerów wykorzystywanych w Policji	19
4.2. Amunicja specjalna	19
Podsumowanie	21
Bibliografia	22

Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu. Biorąc pod uwagę szeroki wachlarz zadań jakie stoją przed Policją, nie ulega wątpliwości, że odpowiednie wyposażenie jest istotnym warunkiem ich skutecznej realizacji. Obecnie podstawowym uzbrojeniem policjanta jest pistolet. Najliczniej reprezentowany jest P99 Walther AS, ale w kaburach policjantów można zobaczyć także pistolety Glock, CZ, Beretta czy Rex. Są to rodzaje broni automatycznej samopowtarzalnej, co oznacza, że energia powstająca podczas wystrzału wypycha pocisk z przewodu lufy, jednocześnie przygotowując kolejny nabój bez dodatkowej ingerencji strzelca. Ten typ broni jest najczęściej stosowany obecnie przez służby policyjne na całym świecie. Jednak nie zawsze tak było. W przeszłości istotnym elementem uzbrojenia policjantów na wszystkich kontynentach były rewolwery.

Wydaje się, że konstrukcyjnie oraz pod względem funkcjonalności pistolet zdecydowanie przewyższa rewolwer. Oczywistą zaletą pistoletów jest pojemność magazynka, a oprócz ładowności, także łatwość i szybkość jego wymiany. Ogólny kształt pistoletów przekłada się na komfort ich noszenia, co również może tłumaczyć ich popularność. Czy zatem pistolet pod każdym względem przewyższa rewolwer? Z całą pewnością konstrukcja rewolweru posiada wiele zalet. Jej prostota przekłada się na niezawodność działania. Broń załadowana jest cały czas gotowa do oddania strzału. Nie ma konieczności jej przeładowania przed oddaniem pierwszego strzału. Układ rewolweru eliminuje także większość zacięć znanych z użytkowania pistoletów, a ewentualny niewypał nie wymaga od strzelającego innych czynności poza ponownym naciśnięciem spustu. Sztywny szkielet na stałe połączony z lufą i brak ruchomych elementów np. cofający się ze znaczną energią zamek, wpływa znacząco na dużą celność rewolwerów. Nie bez znaczenia jest również fakt, że w rewolwerze możemy wykorzystywać amunicję o bardzo zróżnicowanych parametrach, ponieważ energia powstała ze spalania ładunku prochowego nie wpływa na automatykę broni. Jednakże pomimo niepodważalnych zalet rewolwerów trudno wyobrazić sobie, by konstrukcja ta wyparła w przyszłości pistolety i ponownie stanowiła podstawę uzbrojenia służb mundurowych. Biorąc jednak pod uwagę szerokie spektrum zadań stawianych przed Policją, należy docenić rewolwery jako element jej uzbrojenia.

Decyzja nr 48 z dnia 8 lutego 2022 r. Komendanta Głównego Policji w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji ustala jako uzbrojenie Policji następujące wzory i typy rewolwerów:

1. Smith & Wesson model 10;
2. Smith & Wesson model 60;
3. Taurus kal. 38 – we wszystkich odmianach;
4. Astra kal. 38 – we wszystkich odmianach;
5. Wifama kal. 38 – we wszystkich odmianach.

Zamierzeniem autorów niniejszej publikacji jest przybliżenie czytelnikom tematyki rewolwerów oraz zaprezentowanie modeli, z którymi można spotkać się w Policji, a być może także poszerzenie grona ich pasjonatów.

1.1. Historia powstania rewolwerów

Broń palna ma swoją długą historię. Jak tylko człowiek połączył niszczycielską moc prochu z możliwością wyrzucania pocisków na znaczną odległość rozpoczęły się starania, by broń palna była coraz bardziej efektywna. Początki powstania broni palnej to urządzenie w postaci żelaznych rur osadzonych na drewnianym łożu, ładowane od przodu porcją czarnego prochu i kamiennymi lub żeliwnymi pociskami. Początkowe konstrukcje były oczywiście bardzo prymitywne. Ograniczone możliwości technologiczne, brak precyzji w wykonaniu poszczególnych elementów sprawiały, że broń palna u jej zarania miotła pociski na relatywnie niewielką odległość. Celność broni była często jedynie hipotetyczna, a oddanie ponownego strzału wymagało długotrwałego i złożonego procesu przygotowania. Od tamtych czasów nieprzerwanie do chwili obecnej trwają starania, by broń palną uczynić poręczną, prostą w użyciu, niezawodną i celną. Wraz z rozwojem różnych mechanizmów zapłonowych – pistolety z zamkiem lontowym, kołowym, skałkowym, konstruktorzy pracowali nad rozwiązaniami umożliwiającymi strzelającemu oddanie więcej niż jednego strzału. Pistolety wielolufowe pojawiły się jeszcze przed 1650 r. Początkowo były to konstrukcje dwu i trójlufowe. Kolejne zdobycze naukowe jak odkrycie w 1799 r. piorunianu rtęci pozwoliło zrezygnować z otwartego ognia jako elementu zapalającego ładunek prochowy. Tak powstały pierwsze pistolety kapiszonowe, w których uderzenie z dużą siłą kurka w kapiszon powodowało powstanie iskry i oddanie strzału. W ten sposób około 1830 roku powstał rewolwer wiązkowy nazywany „rewolwerem pieprzniczką”. Był on wyposażony w wiązkę kilku luf obracających się wokół wspólnej osi. Tę konstrukcję przyjmuje się jako prekursora rewolwerów.

Fot. 1. Rewolwer wiązkowy (pieprzniczka)

Nazwa rewolwer pochodzi od łacińskiego słowa *revolvero* – *obracać, ponownie, powtarzać*. Konstruktorzy szybko zrezygnowali z wiązki luf na rzecz jednej oraz obrotowego bębna, w którym umieszczano naboje. Najślynniejszym pionierem w produkcji rewolwerów był z całą pewnością Amerykanin Samuel Colt (ur. 1814 r. – zm. 1862 r.), który pierwsze patenty konstrukcyjne wprowadził w 1835 r. Rewolwery szybko zyskały na popularności i w kolejnych latach można było zaobserwować prawdziwy wysyp konstrukcji, patentów i różnych rozwiązań technicznych.

1.2. Klasyfikacja

Rewolwer to nieautomatyczna, powtarzalna broń palna, przeznaczona do samoobrony, wymuszania posłuszeństwa i zwalczania siły żywej na odległościach nieprzekraczających 50 m. Pod względem klasyfikacji jest to broń powtarzalna, napędowa. Powtarzalność broni determinuje możliwość oddania kilku strzałów po jednokrotnym załadowaniu. W przeciwieństwie do dobrze znanych w Policji pistoletów samopowtarzalnych energia wystrzału nie jest wykorzystywana do przeładowania broni. Napęd w przypadku rewolwerów stanowi siła mięśni strzelca przekazywana przez nacisk na język spustowy.

1.3. Budowa rewolwerów

W budowie rewolwerów możemy rozróżnić trzy podstawowe elementy: szkielet, lufę oraz bęben¹. Szkielet rewolweru spaja wszystkie elementy broni. Wyposażony jest w chwyt. W szkielecie umieszczone są mechanizmy odpowiedzialne za sprawne

¹ Budowę jednego z rewolwerów dostępnych w Policji, tj. rewolweru Wifama GWARD 4', przedstawia fot. 2.

funkcjonowanie broni. Najczęściej szkielet rewolwerów jest jednolity, co gwarantuje jego sztywność, jednak występują także konstrukcje łamane w dół lub w górę. Wiązało się to z różnymi pomysłami na rozładowanie broni, które wymuszały dostęp do bębna.

Lufa najczęściej jest na stałe osadzona w szkielecie broni, choć oczywiście istnieją modele z lufą wkręcaną. Co charakterystyczne wlot lufy rewolweru uformowany jest w kształcie stożka o większej średnicy po stronie bębna. Ta część nazywana jest stożkiem wlotowym i umożliwia precyzyjne przeniesienie pocisku z bębna do przewodu lufy.

Bęben obraca się wokół osi. Pełni funkcję magazynka, a miejsca umieszczenia amunicji są jednocześnie komorami naboju broni. Pojemność bębna zależy od modelu broni, jednak zazwyczaj oscyluje pomiędzy 5 a 8. Najczęściej spotykanym rozwiązaniem w rewolwerach jest odchylanie bębna w bok, tak by można było go wygodnie opróżnić i załadować.

2.1. Historia powstania rewolweru Wifama GWARD kal. 38

Początki powstania polskiego rewolweru GWARD łączą się z przemianami ustrojowymi w Polsce. Na przełomie lat 80. i 90. XX w. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozpoczęło starania, by wyposażyć podległe służby w broń typu rewolwer. Zdecydowano, aby opracować własną konstrukcję rewolweru zasilanego popularną amunicją kalibru 0.38 Special. Do opracowania wspólnego projektu przystąpiły dwa zespoły: pracowników z Katedry Konstrukcji i Eksploatacji Uzbrojenia Klasycznego Wojskowej Akademii Technicznej w składzie: płk dr inż. Marian Czeladzki, płk doc. dr inż. Henryk Głowicki, płk mgr inż. Witold Koperski, ppłk mgr inż. Stanisław Ciesielski oraz zespół Kombinatoru Maszyn Włókienniczych WIFAMA z Łodzi w składzie: mgr inż. Ryszard Chełmicki, mgr inż. Tomasz Podgórski, mgr inż. Jan Dudek. Prace szybko postępowały naprzód. Już w 1991 r. zaprojektowano i wykonano dwie wersje broni oznaczone skrótem RSP (Rewolwer Specjalnego Przeznaczenia). Różniły się one między sobą jedynie długością lufy. Lufa krótsza miała 63,5 mm (2,5 cala), dłuższa 101,6 mm (4 cale). Rewolwery weszły do seryjnej produkcji w 1994 roku pod nazwą GWARD. Przez cztery lata wyprodukowano ogółem 1052 sztuki, w tym 527 sztuk z lufą krótką i 525 sztuk z lufą długą. Weszły one na stan uzbrojenia Policji, służb bezpieczeństwa, oddziałów antyterrorystycznych, służb ochrony. W połowie lat dziewięćdziesiątych inż. Mieczysław Muszalski z Kombinatoru Maszyn Włókienniczych „Wifama” opracował sportową wersję rewolweru GWARD. Jego konstrukcja wyróżniała się wydłużoną lufą o długości 152,4 mm (6 cali), obecnością kompensatora służącego do ograniczenia zjawiska odrzutu i podrzutu broni podczas strzelania oraz regulowanymi w pionie i poziomie przyrządami celowniczymi.

Fot. 2. Wifama GWARD 4”

2.2. Budowa

GWARD jest to rewolwer ze szkieletem sztywnym. Sześciopojowy bęben odchylany jest w lewo. Lufa jest na stałe zakołkowana w szkielecie. Wewnątrz szkieletu znajdują się mechanizmy odpowiedzialne za sprawne działanie broni. Dostęp do mechanizmów zabezpieczony jest pokrywą szkieletu mocowaną po prawej stronie. Pokrywa przymocowana jest czterema śrubami. Po lewej stronie szkieletu znajduje się zatrzask bębna, który blokuje kurek, gdy bęben jest odchylony. W górnej części kurka znajduje się osadzona na kołku ruchoma iglica. Kurek zakończony jest wyraźną ostrogą, która ułatwia jego napięcie, jeżeli zdecydujemy się zrobić to ręcznie. Bębenek obraca się wokół osi tworzącej zespół z prętem rozładownika i gwiazdkowym krążkiem wyrzutnika. Wciśnięcie rozładownika od przodu w głąb bębna powoduje wysunięcie się gwiazdkowego krążka wyrzutnika i jednoczesne usunięcie wszystkich łusek/nabojów znajdujących się w bębnie. Oś bębna odpowiada również za prawidłowe położenie bębna w szkielecie.

Fot. 3. GWARD 4" – rozłożony: 1. Okładziny chwytu; 2. Bęben; 3. Wysięgnik bębna; 4. Szkielet z lufą; 5. Pokrywa mechanizmu spustowego; 6. Wkręty mocujące

2.3. Zasada działania

Mechanizm spustowy w rewolwerze GWARD działa w dwóch trybach. W trybie z samonapinaniem (DA) naciśnięcie na spust powoduje obrót bębna w lewo, napięcie kurka i w konsekwencji jego zwolnienie. W trybie bez samonapinania (SA) to strzelający samodzielnie odciąga kurek w tylne położenie, a naciśnięcie spustu powoduje jedynie zwolnienie kurka z zaczepu. Oba rozwiązania mają swoje dobre strony. Historycznie konstrukcje bez samonapinania pojawiły się wcześniej. Zaletą ich stosowania jest niewątpliwie płynnie i lekko działający mechanizm spustowo-uderzeniowy. Tryb z samonapinaniem pozwala wygodniej oddać więcej niż jeden strzał. Strzelec nie musi przed każdym strzałem odciągnąć kurka, jednak naciśnięcie na spust wymaga przyłożenia większej siły, gdyż trzeba pokonać opór sprężyny kurka. Sprężyna kurka rewolweru GWARD umieszczona jest w chwycie broni. Dostęp do regulacji sprężyny jest od spodu chwytu. Dzięki temu bez trudu możemy dostosować ciężar spustu. Przekręcenie śruby w prawo zwiększa kompresję sprężyny,

co zwiększa opór spustu. Odkręcenie śruby regulacyjnej w lewo rozluźnia sprężynę i dzięki temu spust pracuje lżej.

2.4. Zabezpieczenia

Rewolwer GWARD nie posiada zewnętrznego zabezpieczenia, natomiast występują tu dwa niezależne bezpieczniki wewnętrzne. Pierwszy z nich to wspomniany powyżej mechanizm blokady kurka przez zatrask bębna. Kurek pozostaje zablokowany w przednim położeniu, jeżeli bębenek jest odchyłony w bok. Ten sam mechanizm uniemożliwia odchylenie bębna, kiedy kurek jest w tylnym położeniu. Drugi bezpiecznik blokuje dojście kurka w skrajne przednie położenie, w którym następuje nakłucie spłonki. Specjalnie wyprofilowana szyna spustowa uniemożliwia takie ustawienie kurka zanim język spustowy nie osiągnie odpowiedniego położenia. Dzięki tym rozwiązaniom rewolwer GWARD jest zabezpieczony przed przypadkowym wystrzałem, zachowując jednocześnie gotowość do błyskawicznego użycia.

	Rewolwer GWARD 2,5"	Rewolwer GWARD 4"
Kaliber	.38	.38
Nabój	.38 Special	.38 Special
Mechanizm spustowy	SA/DA	SA/DA
Pojemność bębna	6 nabojów	6 nabojów
Osadzenie bębna	na wysięgniku	na wysięgniku
Długość lufy (mm/cal)	63,5 / 2"	101,6 / 4"
Długość całkowita (mm)	197	235
Wysokość broni (mm)	136	136
Szerokość broni (mm)	37	37
Długość linii celowniczej (mm)	110	150
Masa broni (g)	1000	1200

Tab. 1. Podstawowe dane techniczno-użytkowe rewolwerów Wifama GWARD kal. 38

Rozdział 3.

Inne rewolwery dostępne w polskiej Policji

3.1. Rewolwer Smith & Wesson mod. 10 i 60

Z całą pewnością jednym z najbardziej znanych amerykańskich producentów broni jest Smith & Wesson. Założycielem firmy powstałej w 1856 roku w Springfield w stanie Massachusetts w USA był Horace Smith oraz Daniel B. Wesson. Początkowo firma zajmowała się głównie produkcją rewolwerów. Po dynamicznym okresie rozwoju stymulowanym w dużej mierze wojną secesyjną firma przechodziła okres stagnacji. W poszukiwaniu nowych rynków zbytu dynamicznie rozwijano sprzedaż na terenie Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii. W 1899 r. po raz pierwszy przedstawiono słynny rewolwer kalibru .38 Military & Police zasilany nowym wówczas nabojem .38 S&W Special. Był on pierwowzorem dzisiejszego modelu 10, który został przedstawiony w 1957 r. Rewolwer Smith & Wesson model 10 jest klasycznym przykładem rewolweru z bębnum osadzonym na wysięgniku odchylanym w lewą stronę. Zasilany jest amunicją .38 Special. Pojemność bębna wynosi 6 nabojów. Mechanizm spustowo uderzeniowy umożliwia oddanie strzału z samonapinaniem. Rewolwer występuje z lufami długości: 51 mm, 76 mm (3") oraz 102 mm (4") i jest wyposażony w stałe przyrządy celownicze.

Fot. 4. Smith & Wesson mod. 10

Rewolwer Smith & Wesson model 60 zaprezentowano w 1965 roku. Jest to broń zbudowana na niewielkim szkielecie. Według producenta był to pierwszy na świecie rewolwer produkowany ze stali nierdzewnej. Zasilany jest nabojem .38 Special. Pojemność bębna wynosi 5 nabojów. Rewolwer wyposażony jest w mechanizm spustowo uderzeniowy z samonapinaniem. Obecnie można go nabyć w dwóch wersjach: z lufą długości 54 mm (2.125”) oraz 76 mm (3”), posiada regulowany celownik.

Fot. 5. Smith & Wesson mod. 60

	Smith & Wesson mod. 10	Smith & Wesson mod. 60
Kaliber	.38"	.38"
Nabój	.38 Special	.38 Special
Mechanizm spustowy	SA/DA	SA/DA
Pojemność bębna	6 nabojów	5 nabojów
Osadzenie bębna	na wysięgniku	na wysięgniku
Długość lufy (mm)	51/76/102	76
Długość całkowita (mm)	175/202/237	190
Masa (g)	796/850/950	567
Celownik	stały	regulowany
Długość linii celowniczej (mm)	145	135
Bezpieczniki nastawne	Brak	Brak
Bezpieczniki wewnętrzne	Blokada kurka	Blokada kurka

Tab. 2. Podstawowe dane techniczno-użytkowe rewolwerów Smith & Wesson mod. 10 i mod. 60

3.2. Rewolwer Taurus kal. 38

Rewolwer Taurus.38 został wyprodukowany przez brazylijską firmę „Forjas Taurus SA” założoną w 1939 roku przez niemieckich emigrantów, pracowników technicznych firmy „Walther”, którzy musieli opuścić terytorium Niemiec z uwagi na swoje pochodzenie. W Brazylii nie było dużego popytu na pistolety, zatem założyciele firmy zdecydowali się na produkcję rewolwerów. Po umocnieniu pozycji na brazylijskim rynku, broń była eksportowana do USA, gdzie od roku 1968 sprzedawano wyroby pod różnymi markami, dyktowanymi przez amerykańskie firmy dystrybucyjne. Od 1971 roku, gdy rynek amerykański zaczął reagować popytem na ofertę, firma zdecydowała się na zmianę polityki i skupiła się na sprzedaży broni pod własną marką Taurus. Umiejętności kojarzenia jakości i korzystnej ceny ściągnęły na firmę uwagę konsorcjum „Bangor Punta”, ówczesnego właściciela Smith & Wesson, które zakupiło Taurusa w 1971 roku. Pod nowym kierownictwem firma nie odnosiła spektakularnych sukcesów na rynku amerykańskim, co sprawiło, że w 1977 roku dwaj dyrektorzy Taurusa, Luis Estima i Carlos Murgel, odkupili go od „Bangor Punta”. Obecnie firma należy do światowej czołówki producentów broni palnej krótkiej, a jej produkty sygnowane własnym logo są porównywalne pod względem jakości z pistoletami i rewolwerami produkowanymi przez producentów amerykańskich i europejskich.

Rewolwer Taurus model 82 kal. 38 to 6-strzałowy rewolwer średniej wielkości. Jest on kopią modelu 10 produkowanego przez firmę Smith & Wesson. Przez wiele lat rewolwer Taurus stanowił podstawę uzbrojenia policji w Brazylii oraz Chile. Broń posiada zatrzask wysięgnika umieszczony z lewej strony szkieletu. Wykonany jest głównie ze stali nierdzewnej lub oksydowanej, a okładziny uchwytu mogą być plastikowe, drewniane lub gumowe. Mechanizm spustowo uderzeniowy pozwala oddawać strzały zarówno w trybie z samonapinaniem oraz po ręcznym odciągnięciu kurka w tylne położenie. Przed oddaniem niekontrolowanego strzału broń zabezpiecza tzw. dźwignia pośrednicząca. Jest to podłużny element umiejscowiony pomiędzy kurkiem a iglicą. Dopiero właściwe jej ułożenie połączone z wyciśnięciem języka spustowego umożliwia przeniesienie siły opadającego kurka na iglicę i w konsekwencji oddanie strzału.

Fot. 6. Taurus kal. 38

Cecha	Dane
Kaliber	.38"
Nabój	.38 Special
Mechanizm spustowy	SA/DA
Pojemność bębna	6 nabojów
Osadzenie bębna	na wysięgniku
Długość lufy	76/102 mm
Długość całkowita	240 mm
Masa	964 g
Celownik	Stały
Długość linii celowniczej	150 mm
Bezpieczniki nastawne	Brak
Bezpieczniki wewnętrzne	Dźwignia pośrednicząca

Tab. 3. Podstawowe dane techniczno-użytkowe rewolweru Taurus kal. 38

3.3. Rewolwer Astra kal. 38

Astra jest marką broni produkowanej przez spółkę „Esperanza i Unceta” którą założyli Pedro Unceta i Juan Esperanza w 1908 r. w mieście Eibar na terenie Hiszpanii. W 1913 r. firma została przeniesiona do pobliskiej miejscowości Guernika i zmieniła nazwę na „Esperanza y Cia”. Rok później zarejestrowano markę „Astra”. W 1926 r. Juan Esperanza opuścił konsorcjum i założył własną spółkę pod nazwą „Unceta y Compañia”. W kolejnych latach firma zwiększała produkcję, dostarczając broń palną krótką hiszpańskiej armii. Produkty tej marki były wykorzystywane podczas I i II wojny światowej. W latach pięćdziesiątych XX w. Astra była jednym z największych producentów broni w Europie. Trudności ekonomiczne jakie firma napotkała w drugiej połowie XX w. doprowadziły do jej likwidacji w 1999 roku. Sto lat po założeniu firmy marka „Astra” została wykupiona i funkcjonuje obecnie pod nazwą „Astra Defense” z siedzibą w miejscowości Sion w Szwajcarii.

Rewolwer.38 Astra NC-6 to ulepszona wersja słynnego modelu Astra Cadix (oznaczenie NC-6 oznacza New Cadix 6) wykorzystuje układ konstrukcyjny opierający się na lufie sztywno połączonej ze szkieletem. Bębenek o pojemności 6 nabojów odchyłany jest w bok, na lewą stronę. System zabezpieczenia wykorzystany w rewolwerze Astra opiera się na mechanizmie spustowo-uderzeniowym podwójnego działania, z automatycznym podwójnym zabezpieczeniem.

Fot. 7. Astra kal. 38

	Dane
Kaliber	.38"
Nabój	.38 Special
Mechanizm spustowy	SA/DA
Pojemność bębna	6 nabojów
Osadzenie bębna	na wysięgniku
Długość lufy (mm)	102
Długość całkowita (mm)	235
Masa (g)	750
Celownik	regulowany

Tab. 4. Podstawowe dane techniczno-użytkowe rewolweru Astra kal. 38

Rozdział 4.

Amunicja do rewolwerów

4.1. Naboje do rewolwerów wykorzystywanych w Policji

Współcześnie do najczęściej stosowanych nabojów rewolwerowych w polskiej Policji zalicza się nabój .38 Special. Został on wyprodukowany w 1906 roku jako rozwinięcie naboju .38 S&W. Jest popularnym nabojem rewolwerowym stosowanym do celów wojskowych, policyjnych i cywilnych. Nabój ten wytwarzany jest w wielu odmianach z różnymi pociskami i zróżnicowanymi ładunkami miotającymi. Standardowy nabój wojskowy ma pocisk pełnopłaszczkowy z rdzeniem ołowianym. W Polsce nabój jest produkowany z pociskami typu:

- WC (*wad cutter* – pociskiem ołowianym krytym),
- SP (*soft point* – pociskiem półpłaszczkowym),
- LRN (*lead round nose* – pociskiem ołowianym zaokrąglonym) (ryc. 14).

Fot. 8. Naboje kal. 38 Special. Od lewej z pociskiem: WC, SP, LRN

4.2. Amunicja specjalna

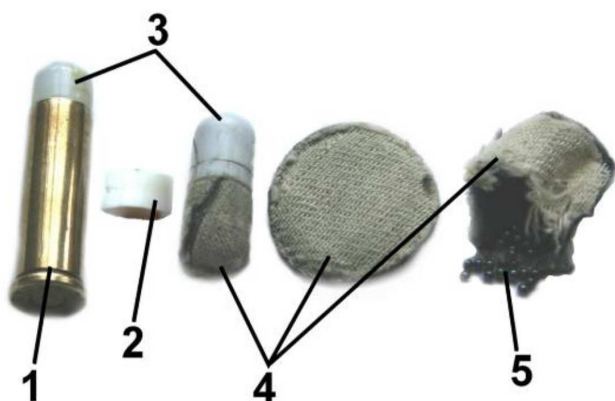
Z uwagi na klasyfikację rewolwerów i ich sposób działania energia powstająca podczas strzału jest wykorzystywana jedynie do wypchnięcia pocisku przez przewód lufy. Nie jest wykorzystywana do przygotowania kolejnego strzału. Taka konstrukcja otwiera drogę do zastosowania amunicji o bardzo zróżnicowanej energii początkowej. Mogą

to być na przykład naboje przystosowane do obezwładniania osób. Działanie takiej amunicji koncentruje się na wykorzystaniu uderowego oddziaływania pocisku. Oczywiście przy amunicji tego typu może dojść do przebicia powłok zewnętrznych (np. przy trafieniu w miejsce niezabezpieczone odzieżą), co jest efektem niepożądanym. Na skuteczność oddziaływania pocisku na cel bezpośredni wpływ będą więc miały: odległość, grubość ubioru oraz miejsce trafienia.

Polskie konstrukcje amunicji specjalnej kalibru.38 to Komar, Osa, Szerszeń. Różnią się one masą ładunku prochowego, energią i prędkością początkową pocisków. W celu ich odróżnienia producent zastosował różne kolory płaszcza pocisku oraz karbowania na łusce.

Fot. 9. Amunicja specjalna kal. 38 (od lewej: Komar, Osa, Szerszeń)

Fot. 10. Amunicja specjalna – elementy budowy: 1. Łuska. 2. Przybitka. 3. Płaszcz (osłona pocisku). 4. Pocisk (materiałowy woreczek). 5. Śrut metalowy

Podsumowanie

W Polsce rewolwery nie są zbyt popularne. Osoby cywilne nabywają je zwykle w celu obrony osobistej, w ramach uprawiania strzelectwa sportowego lub jako broń kolekcjonerską.

Bogata historia rewolwerów z pewnością pozwoliłaby zagadnienia opisywane w tym opracowaniu scharakteryzować szerzej. Jednakże w opinii autorów przedstawiony w publikacji zakres wiedzy stanowi optymalną podstawę.

Osoby, które po lekturze niniejszego skryptu odczują niedosyt wiedzy zachęcamy, by temat pogłębiły, sięgając do bardziej szczegółowych opracowań, których przykłady można znaleźć w bibliografii.

Bibliografia

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171 t.j. z późn. zm.).
- Decyzja nr 48 z dnia 8 lutego 2022 r. Komendanta Głównego Policji w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji (Dz.U. KGP z 2022 r. poz. 71).

Literatura:

- Ahlborn J., Teichmann K., *Leksykon broni od A do Ż*, Warszawa 2000.
- Ejsmont J.A., *Amunicja i jej elaboracja, Praktyczny poradnik*, Warszawa 2017.
- Gwóźdź Z., Zarzycki P., *Polskie konstrukcje broni strzeleckiej*, Warszawa 1993.
- Hartink A.E., *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów*, Bielsko-Biała 2002.
- Hartink A.E., *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów*, Warszawa 1998.
- Hogg I.V., *Amunicja strzelecka, artyleryjska i granaty*, Warszawa 2001.
- Nawrotek J., Kazimierski F.E., *Krótką broń palną, Zagadnienia wybrane*, Toruń 2011.
- Rybicki P., Salamonik P., Szadzewski S., Winnicki G., *Podstawowe zasady użytkowania broni palnej krótkiej*, Słupsk 2006.

Wydawnictwa:

- Broń – amunicja, Magazyn strzelecki, wrzesień 2002.
- Broń – amunicja, Magazyn strzelecki, lipiec – sierpień 2004.
- Kaszczyk M., *Szkolenie strzeleckie*, materiały szkoleniowe COSSW w Kaliszu.
- Woźniak R., *Rewolwery Gward i amunicja Special*, Akademickie Perły Techniki.

Źródła fotografii:

- Fot. 1: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Vapen01.jpg> [dostęp: 14 stycznia 2022 r.]
- Fot. 4: https://snwcdnprod.azureedge.net/sites/default/files/styles/product_main/public/firearms/images/150786-sw-classics-OnWhite-Left.png?itok=jOoGIWKQ [dostęp 14 stycznia 2022 r.]
- Fot. 9, 10: Kaszczyk M., *Szkolenie strzeleckie*, materiały szkoleniowe COSSW w Kaliszu

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

asp. szt. Jarosław Czerczak

asp. szt. Piotr Galus

asp. Rafał Babiński

asp. Jakub Lyszczyna

Szkoła Policji w Katowicach

ul. gen. Jankego 276

40-684 Katowice-Piotrowice

www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

